

Terminologin näkökulma synonymiaan

Niina Nissilä & Anita Nuopponen
Pohjoismaiset kielet & Viestintätieteet
Vaasan yliopisto

Den här artikeln handlar om vår begreppsanalys av begreppet 'synonymi' inom terminologi. Materialet består av litteratur som behandlar terminologi ur olika synvinklar, såväl ur preskriptiva synvinklar som ur deskriptiva och vetenskapliga. Fenomenet synonymi diskuteras i artikeln med hjälp av en utvecklingsmodell där de olika faserna utgörs av synonymernas uppkomst, spridning, urval, etablering och försvinnande. Artikeln är en del av vårt forskningsprojekt där målet är att skapa ett enhetligt begreppssystem för begreppet 'synonymi'.

Avainsanat: terminologia, käsiteanalyysi, synonymia

1 Johdanto

Tämä artikkeli kuvaa mallia, jonka olemme muodostaneet terminologisessa kirjallisuudessa esiintyvistä synonymiakäsityksestä. Mallin muodostaminen on osa tutkimushankettamme, jonka tavoitteena on kehittää terminologista käsiteanalyysimenetelmää. Tärkeänä osatekijänä siinä on synonymian analysoimisen integroiminen aiempaa selkeämmin terminologiseen analyysiin ja synonymian monimuotoisuuden huomioon ottaminen.

Terminologisessa tutkimuksessa ja käytännön sanastotyössä synonymia yhdistetään nimenomaan termeihin ja määritellään tavallisesti tilanteeksi, jossa samasta käsitteestä käytetään kahta tai useampaa eri termiä; esimerkiksi Picht ja Draskau (1985: 101) määrittelevät: "In case of synonymy 2 or more terms from the same language designate exactly the same concept". Terminologisessa kirjallisuudessa ei aina suoranaisesti puhuta synonymiasta, mutta se nousee esiin rivien välistä, kuten esimerkiksi terminmuodostuksesta puhuttaessa (ks. esim. Sager 1990: 80f.; Myking 2008). Esimerkiksi lyhenteiden ja ellipsien asema synonyymeinä on häilyvä: joissain lähteissä ne käsitellään synonyymeina, toisinaan "vain" termien lyhytmuotoina. Joskus synonyymeja kutsutaan "dubleiteiksi" tai "varianteiksi" (ks. esim. Wright & Budin 1997: 332f.; Drozd & Seibicke 1973: 121), etenkin kielitieteellisesti suuntautuneissa koulukunnissa, joissa täysin synonyymisten termien olemassaolo katsotaan mahdottomaksi (ks. esim. Kuryško 1993: 102f.).

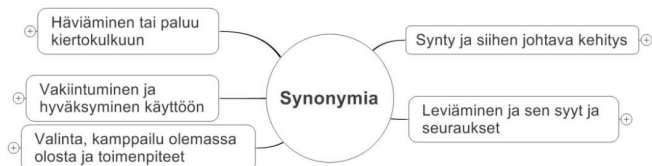
Olemme aiemmin projektissamme selvittäneet semantiikan näkemystä synonyymeista ja synonymiasta (Nissilä & Nuopponen 2011; 2012). Semantiikan tutkijoiden mukaan täydellistä synonymiaa ei tavallisesti voi olla olemassa (ks. esim. Lyons 1981: 148), kun taas terminologit operoivat pääasiassa täydellisen synonyymian käsitteellä. Semantiikassa täydellisellä synonyymilla viitataan siihen, että sanoilla on kontekstista huolimatta sama merkitys, minkä kuitenkin todetaan olevan hyvin harvinaista tai lähes mahdotonta. Semantiikan kirjallisuudessa synonyymialle esitetään monisyisiä luokitteluja ja skaaloja synonyymisuuden asteista, mutta luokitteluperusteet eivät ole kuitenkaan täysin yksiselitteisiä. Kirjoittajien välillä esiintyy näkemuseroja, minkä takia heidän luokittelunsa eroavat toisistaan. Terminologit erottavat synonyymian erikoistapauksina osittais-, lähi- tai pseudosynonyymian (esim. Picht & Draskau 1985: 101).

Tätä artikkelia varten olemme valinneet tarkasteltavaksi sellaisia terminologian alan käsikirjoja, oppaita, perusteoksia ja tutkimuskirjallisuutta, joissa synonyymiaa on käsitelty, ja jotka muodostavat pohjan useimmille myöhemmille tutkimuksille. Mukana on sekä käytännön terminologiatyön oppaita että tutkimuskirjallisuutta (ks. lähdeluettelo). Aineisto kattaa terminologian eri koulukuntia. Osa terminologisista lähteistä lähtee semanttisemmasta ja kielitieteellisemmästä näkökulmasta ja suhtautuu synonyymiaan ja vapaaseen variaatioon sallivasti (esim. Temmerman 1997), kun taas osassa lähtökohtana on ensisijaisesti käytännön terminologiatyö ja sen mukaisesti käsitteiden ja termien harmonisointi ja yhtenäistäminen, jolloin synonyymia katsotaan hyväksyttäväksi vain perustelluista syistä (esim. Sanastotyön käsikirja 1989). Näemme, että näissä näkökulmissa on kyse erikoisalaviestinnän eri aspekteista, ja tarkastelemmekin niitä toisiaan täydentävinä. Ottamalla eri näkökulmat mukaan saamme synonyymian käsitteestä kattavamman kuvan.

2 Analyysimenetelmä

Tutkimuksessa käytämme apuvälineenä systemaattisen käsiteanalyysin työkaluja (ks. esim. Nuopponen 2010; 2011). Olemme projektin eri vaiheissa valinneet systemaattisen käsiteanalyysin "työkalupakista" soveltuvan käsitesuhdemallin aineiston koostamista varten ja modifioineet mallia aineistolähtöisesti. Käsitesuhdemallien avulla olemme eritelleet kunkin kirjoittajan synonyymiaan liittämiä näkemyksiä ja pohdintoja. Näin koostetun aineiston pohjalta olemme muodostaneet kokonaiskuvan synonymiasta (ks. Nissilä & Nuopponen 2011; 2012). Ensiksi yritimme saada yleiskuvan synonyymian käsitteestä kokoamalla yhteen

synonymia-käsitteen mahdolliset yläkäsitteet, rinnakkais- ja alakäsitteet, käsitepiirteet sekä määritelmät soveltaen näin yleisiä terminologisen käsiteanalyysin periaatteita. Semantiikan käsityksiä synonymiasta tarkastellessamme nousi lähteistä esiin paljon muitakin ilmiötä selittäviä seikkoja ja käsitteitä, joten laajensimme tarkastelua integroimalla aiempaan työkaluun kausaalimallin. Näin lopputulokseksi muotoutui malli synonymian ja eriaisteisten synonymioiden syntyyn johtavista tekijöistä. (Emt. 2012)

Kuvio 1. Alustava kehityskulkumalli

Kausaalisuus nousi selvästi esiin myös, kun kävimme alustavasti läpi synonymian kuvauksia terminologisessa kirjallisuudessa tämän artikkelin kohteena olevaa vaihetta varten. Kirjallisuudesta erottuivat kausaalisuuden lisäksi myös synonymioiden kehitysvaiheet, joten aineistonkeruuta varten päädyimme kuvion 1 alustavaan "kehityskulkumalliin". Mallin avulla koostimme erikseen kustakin lähteestä synonymiaan liittyvää käsitteistöä ja erikoispiirteitä, joiden pohjalta muodostimme ilmiöstä yleiskuvan ja tarkensimme sitä. Seuraavassa käymme läpi analyysin tuloksena syntyneen terminologisen synonymioiden kehityskulkumallin vaiheittain ja summaamme lopuksi tarkennetun mallin (kuvio 2, luku 8).

3 Synonymioiden synty ja siihen johtava kehitys

Kuten semantiikassa myös terminologian alan kirjallisuudessa esitetään monenlaisia syitä synonymioiden syntyyn, pätevähän erikoiskieliin monet samat lainalaisuudet kuin yleiskieleenkin. Synonymioiden synty erikoiskieliin samoista syistä kuin yleiskieleen. Syyt voivat olla kognitiivisia tai pragmaattisia, ja synonymioiden funktio voi olla esimerkiksi maantieteellinen tai sosiaalinen eriyttäminen.

Synonymioiden synnyn syiksi mainitaan teknologian tai yhteiskunnan nopea kehitys, ammattikielen ja yleiskielen erot, kirjakielen ja puhutun kielen tai slangin erot, poliittiset, sosiaaliset, yhteiskunnalliset ja maantieteelliset erot, pyrkimys viestinnän taloudellisuuteen (vrt. lyhenteet), poliittinen korrektius, pyrkimys

variaatioon tai esimerkiksi eufemismien käyttö (Cabré 1998: 194; Arntz & Picht 1989: 130; Sager 1990: 80; Liimatainen 2008: 289ff.). Myös alan sisäiset konventiot voivat ruokkia synonyymien syntyä (vrt. esim. lakikieli). Kielenkäyttäjien pyrkimykset ja tausta synnyttävät spontaanisti synonymiaa, samoin viestintätilanne.

Uusia termejä luotaessa syntyy niin sanottuja ad hoc –muodostelmia, kun kirjoittaja ei ole ottanut selvää aiemmin käytössä olevasta termistöstä. Näin käy helposti esimerkiksi käännettäessä kielestä toiseen. Eri aloilla, koulukunnissa, yrityksissä ja muissa toisistaan erillisissä yhteyksissä syntyy omia nimityksiään samoille käsitteille. Epäonnistunut standardisointi mainitaan yhtenä synonyymian synnyttäjänä. (Picht & Draskau 1985: 102f.)

4 Synonyymien leviäminen käyttöön ja sen seuraukset

Syyt synonyymien käyttämiselle ovat pitkälti samat kuin se, miksi niitä syntyy. Esimerkiksi yksi syy synonyymien käyttöön voi olla, että "varsinaisen", hyvin motivoitun läpikuultavan termin rakenne on liian pitkä ja raskas jokapäiväiseen käyttöön, jolloin se ennen pitkää korvautuu taloudellisemmalla synonyymilla (ks. Sanastotyön käsikirja 1989: 77), mutta lyhentämätön termi jää elämään sen rinnalle. Toiseksi syyksi synonyymisten termien rinnakkaiseloon mainitaan kirjallisuudessa alan termistön ja käsitteistön koordinaation puute (Arntz, Picht & Mayer 2004: 126). Yleistä on se, että samassakin tekstissä käytetään synonyymisiä termejä, mihin syyksi Sanastotyön käsikirja (1989: 18) mainitsee sen, että synonyymien luullaan parantavan tekstin kielellistä asua ja koherenssia. Tämä siitä huolimatta, että ammattikielessä se päinvastoin huonontaa viestin ymmärrettävyyttä, kuten käsikirjassa todetaan.

Etenkin käytännön terminologiatyön oppaat ja oppikirjat korostavat synonyymian negatiivisia vaikutuksia alan viestintään, kuten edellä kävi ilmi. Synonymiasta puhutaankin usein erikoisalojen viestintäongelmien yhteydessä (ks. esim. Picht & Draskau 1985: 102), jolloin se nähdään muun muassa huomattavana esteenä ammatillisen yhteisymmärryksen saavuttamiselle ja tarpeettomana muistin rasitteena (Wüster 1991: 79; Felber 1984: 185, Cabré 1998: 213). Synonymia koetaan hämäävänä, koska täydellisenkin synonyymian ollessa kyseessä vastaanottaja voi ymmärtää, että on kyse käsitteellisistä eroista, joita ei kuitenkaan ole (Felber & Budin 1989: 123). Vastaavasti viestintää hämärtää myös näennäissynonymia eli se, että käytetään synonyymisina termejä, joiden käyttäjä luulee olevan

synonyymeja (Picht & Draskau 1985: 103). Sanastotyön käsikirjassa (1989: 72) kiinnitetään huomiota siihen, että sanastojen ja sanakirjojen käyttäjille on suora-naista haittaa siitä, että niissä "esitetään usein osittaissynonymien tai synonyymien tapaan yläkäsitteen ja alakäsitteen tai kahden vieruskäsitteen nimityksiä" (ks. myös Lotte 1993a: 166f.). Liimatainen (2008: 161) toteaaakin tutkimuksessaan että sanaston laatijan haasteellisena tehtävänä on toisaalta huolehtia, että kommunikaation kannalta välttämättömät synonyymit otetaan mukaan sanastoon, toisaalta karsia pois liiallinen ja kommunikaatiota kuormittava synonymiaa.

5 Synonymien valikoituminen käyttöön

Kun käsitteelle kertyy paljon rinnakkaisia vaihtoehtoisia nimityksiä, on havaittavissa erilaisia vaihtoehtoisia kehityskulkuja: jotkut jäävät elämään rinnakkain, kuten edellä todettiin, jotkut selviytyvät "kilpailusta" jatkuon. Karsintaa tapahtuu joko ns. luonnollisen valinnan kautta tai niin, että alalla päädytään suosittamaan ja sitä kautta suosimaan tiettyä termiä. Alkusysäyksenä terminologiatyölle toimiikin tavallisesti sen toteaminen, että alan termistölle pitäisi tehdä jotain, koska viestintä kärsii epäyhtenäisestä termistöstä ja liiallisesta synonymiasta. Tällöin joudutaan tekemään valintoja ja asettamaan jokin vaihtoehto toisten edelle (Sager 1990: 59). Etenkin luonnontieteellisillä ja teknisillä aloilla on jo pitkään tehty sanastotyötä, terminologista standardisointia tai muuta tietoista työtä alan sisäisen ja ulkoisen viestinnän selkeyttämiseksi.

Aktiivisten toimenpiteiden lisäksi synonymiaa ohjaa myös "luonnollinen valinta", eli käytäntö näyttää, mikä vaihtoehdoista jää elämään. Tämä onkin monella alalla pääasiallinen mekanismi synonymian rajoittamiseen. Termien motivaatioita tutkiessaan esimerkiksi Myking (2008: 5) puhuu kielen sisällä toimivasta voimasta. Hän toteaa, että kielenkäyttäjät yleensä pyrkivät tekemään ilmauksistaan niin tarkoituksenmukaisia, helposti tulkittavia ja helposti muodostettavia kuin mahdollista. Tämän voi olettaa ohjaavan synonyymisten termien välistä valintaa. Terminmuodostusperiaatteiden yhteydessä terminologisessa kirjallisuudessa viitataan usein siihen, että käytännön viestinnässä termit lyhenevät ja vaikeasti kieleen sopeutuvat lainatermit saattavat korvautua omakielisillä (ks. esim. Cabré 1998: 213; Lotte 1993b: 201f.).

6 Synonyymien vakiintuminen ja hyväksyminen käyttöön

Vaikka terminologisissa lähteissä synonyymia nähtäisiinkin ongelmana, niistä näkyy kuitenkin selkeästi myös se ajatus, että se on joissakin tapauksissa hyväksyttävää, jopa välttämätöntä. Tämä näkyy muun muassa siinä, että normatiivisessa sanastotyössä vaihtoehtoiset termit arvioidaan skaalalla *suositeltu*, *sallittu* ja *hylättävä termi* (ks. Terminologian sanasto 2006), jolloin suositellun termin lisäksi jokin tai jotkut synonyymeistä voivat olla sallittuja. Esimerkiksi termien lyhenteiden ja lyhenteiden käyttö katsotaan useimmiten sopivaksi – lyhenteitä ei kaikissa lähteissä edes lasketa synonyymeiksi. Jos käsitteellä on kaksi termiä, joita alan sisällä käytetään eri konteksteissa (esim. kemiallinen nimi ja kauppanimi), kahden (tai useamman) eri termin käyttö katsotaan aiheelliseksi (Sanastotyön käsikirja 1989: 72; Felber & Budin 1989: 137; Felber 1984: 185). Myös maantieteellisillä alueilla saattaa olla samalle käsitteelle omat nimityksensä, joiden käyttö voidaan katsoa oikeutetuksi (Arntz, Picht & Mayer 2004: 126). Synonyymien määrä eri alojen terminologisissa sanastoissa vaihtelee (ks. esim. Alho 2008: 117; Nissilä & Pilke 2004: 204; Pilke 2000: 281ff.).

Vaikka synonyymien luomista pyritään termityössä välttämään, termityö voi kuitenkin aiheuttaa hetkellisesti tai pysyvästi synonyymiaa. Näin käy, kun olemassa olevia termejä muokataan hyvän termin kriteerit täyttäväiksi tai uusia termejä muodostetaan korvaamaan huonoiksi koettuja (vrt. Sager 1990: 80–81). Yksi terminologisen työn perussäännöistä on, että vakiintuneita termejä muutetaan vain harkitusti, koska muuttamisesta seuraa usein häiriöitä tiedon kulkuun pitkäksi aikaa (Sanastotyön käsikirja 1989: 82). Vanhat vakiintuneet termit saattavat kuitenkin jäädä elämään synonyymisinä uusien suositeltujen rinnalla niin, että "niiden luullaan kuvaavan kahta eri käsitettä", esimerkiksi. *suodatin* – *suodin* (emt.).

Päätös siitä, mikä termi valitaan ensisijaiseksi voi perustua useisiin kriteereihin. Se voi olla esimerkiksi ajanmukainen (= fossiloituneet termit korvataan), eli sellainen joka esiintyy useissa luotettavissa lähteissä (Markey & De Groot 1995: 1043) tai jota alan asiantuntijat suosittelevat. Tavoitteena on myös käyttöyh-teyteensä parhaiten sopivan termin valitseminen. Joillain vaihtoehtoisilla synonyymeillä voi olla myös hyväksyntä, kuten edellä todettiin.

Termien vakiintumiseen vaikuttavat sekä kielen sisäiset että kielen ulkoiset syyt. Funktionaalaisesta näkökulmasta käsitettä hyvin kuvaavat (läpikuultavat) termit

voidaan kokea liian pitkiksi ja raskaiksi. Kulttuurisesta näkökulmasta uuden läpikuultavan termin käyttö voi olla ristiriidassa ryhmäidentiteetin kanssa (Myking 2008: 5). Normatiivista terminologiatyötä on kritisoitu siitä, ettei se ota riittävästi huomioon termien käyttäjiä ja kielen luonnollista kehitystä (ks. esim. Temmerman 1997: 79). Viestinnässä valitaan tällöin käyttöön se termi, joka viestintäkontekstissa parhaiten ilmaisee käsillä olevan asian. Haarala (1981: 40) ehdottaa, että jos yksimielisyyttä ei löydy uuden termin muodostamisessa, voi muutamia vaihtoehtoisia termejä päästää kilpailemaan suosiesta, ja myöhemmin vakiinnuttaa jonkin niistä.

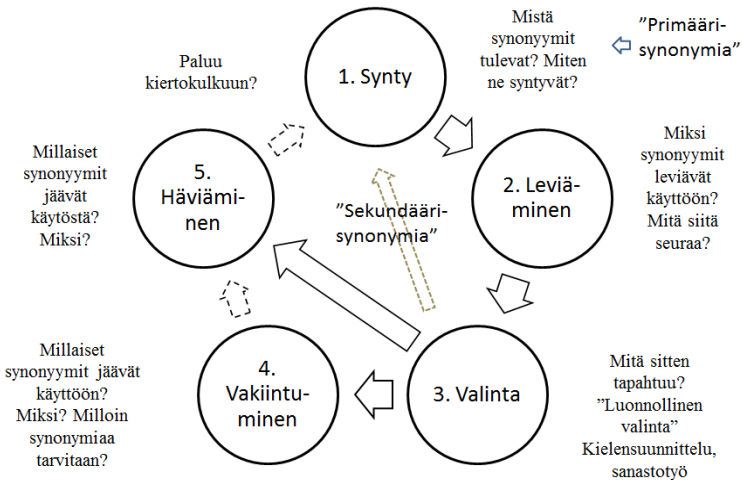
7 Synonyymien häviäminen

Viimeisenä vaiheena synonymian kehityskulkumallissamme on "häviäminen". Kuten edellä todettiin, synonyymisia termejä voi poistua käytöstä ns. luonnollisen valinnan kautta. Ne saattavat eriytyä käytöltään (esim. konnotaation vaikutuksesta) ajan kanssa, niin että alun perin synonyymiset termit ajautuvat eri käsitteiden nimityksiksi (Grinev 1993: 21; Drozd & Seibicke 1973: 121). Myös monet väliaikaiset ad hoc –termit poistuvat käytöstä, kun niistä "elinkelpoisin" ottaa paikan viestinnässä. Esimerkiksi termit *tablettitietokone* ja *taulutietokone* näyttäisivät kirjoitushetkellä olevan jättämässä muut vaihtoehdot (esim. *sormitietokone*) varjoonsa suosituksista ja ehdotuksista huolimatta.

Erilaiset normatiiviset toimenpiteet tähtäävät synonymian kitkemiseen erikoisalojen kielestä, ja normatiivisten toimenpiteiden onnistuessa ei-toivotut synonyymit häviävät käytöstä (Cabré 1998: 200). Terminologisten suositusten ja kielenhuollon pyrkimyksistä huolimatta kielen kehitykseen vaikuttavat myös luonnollisen kielen kehityksen lainalaisuudet, muun muassa sosiolingvistiset ja kulttuuriset tekijät. Tällöin voi käydä myös niin, että ei-suositeltavat termit syrjäyttävät suosittelut. Jotkut syrjäytetyistä termeistä saattavat jäädä tällöin elämään vain historiallisina reliikteinä ja esiintyä esimerkiksi kaunokirjallisuudessa luomassa ajankuvaa, mutta niitä ei käytetä erikoisalan sisäisessä viestinnässä. Tosin käsitteekin ovat tavallisesti ehtineet muotoutua siinä välissä. Osa hylättyistä termeistä saattaa siirtyä kiertokulkuun, sillä niiden jäätyä "työttömiksi" ne voidaan ottaa jonkin muun käsitteen nimitykseksi. Tällainen kierrättäminen mainitaan yhtenä mahdollisena terminmuodostuskeinona alan oppaissa (esim. Sanastotyön käsikirja 1989: 87).

8 Pohdinta

Terminologisen kirjallisuuden pohjalta muodostui kuva synonymian eri kehitysvaiheista synonymioiden synnystä niiden häviämiseen saakka (kuvio 2). Kirjallisuudesta nousi esiin se, että synonymioita termejä **syntyy** tietyissä tilanteissa, olosuhteissa ja tietyistä syistä; myös normatiivinen termityö synnyttää synonymiaa haluttiinpa sitä tai ei. Synonyymit **leviävät** käyttöön, vaikkakin tästä usein aiheutuu viestintäongelmia. Käytännössä kielenkäyttäjät joutuvat useinkin **valinnan** eteen, mitä termiä käyttää. Seurauksena on "kamppailu" olemassaolosta, jolloin jotkut termit **häviävät** tai selviytyvät ja **vakiintuvat** käyttöön joko "itsestään" tai kun alan asiantuntijat puuttuvat termistöön ja käsitteistöön ja pyrkivät ohjaamaan niiden kehitystä. Tässä terminologinen sanastotyö on avainasemassa, mutta ei kuitenkaan yksin. Jotkut synonymioina hylätyt termit palaavat ehkä käyttöön jossain muussa yhteydessä tai jäävät elämään historiallisina synonymieina.

Kuvio 2. Synonymioiden termien kehityskulku

Terminologisten lähteiden systemaattinen tarkastelu auttoi hahmottamaan synonymiaa kokonaisuutena. Kokonaiskuvan luomisen lisäksi se herätti useita kysymyksiä, joita tulemme tarkastelemaan projektimme seuraavissa vaiheissa, joissa lähestymme synonymiaa empiiristä aineistoa analysoimalla. Kiinnostavaa

pohdittavaa on ensinnäkin se, kuinka termityö tulee tuottaneeksi synonymiaa, vaikka sen lähtökohdana onkin pääsääntöisesti sen karsiminen. Synonymiaa voitaisiinkin katsoa syntyvän kaksivaiheisesti samalla tavoin kuin itse termejäkin (ks. kuvio 2): eli (1) silloin kun uusia ilmiöitä ja käsitteitä nimetään ensimmäistä kertaa, jolloin on kyse primäärisestä terminmuodostuksesta ja (2) toisaalta normatiivisen termityön tuloksena, kun vanhoja tai muutoin sopimattomia termejä korvataan sopivammilla termeillä, jolloin kyse on sekundaarisesta terminmuodostuksesta. (Ks. Sager 1990: 80).

Toinen jatkopohdinnan kohde on se, mitä tehtäviä synonyymisillä termeillä on. Kun tarkastellaan erikoiskielen käyttötilanteita, synonyymialla voidaan nähdä olevan omat tehtävänsä ja syynsä. Sama puhuja voi valita käytettävän termin esimerkiksi sen mukaan, kenelle puhuu ("kuulijalähtöinen synonyymivalinta"), tai mikä valottaa parhaiten käsitettä juuri siitä näkökulmasta ("näkökulmalähtöinen synonyymivalinta"), josta on kyse. "Käyttäjälähtöinen synonyymivalinta" taas on kyseessä silloin, kun käyttäjät ilmaisevat termivalinnallaan kulttuurista, sosiaalista tai ammatillista identiteettiään. Välttämättä ei aina ole kyse edes täydellisistä synonyymeista, vaan vaikka esimerkiksi "näennäissynonyymeista".

Kolmas kysymys liittyy siihen, millaiset synonyymiset termit säilyvät erikoisalan käytössä ja miksi. Vaikka termistöä pyritään yhtenäistämään ja ylimääräistä synonymiaa kitkemään, ei sitä saada koskaan pois täydellisesti. Vaikka standardit ja muut asiantuntevat lähteet suosittaisivatkin joitain termejä, saattavat vanhat termit jatkaa elämäänsä esimerkiksi suullisessa viestinnässä. Neljäntenä selvitetävänä seikkana voisi olla myös se, millä tavoin luonnollinen valinta toimii ja millaisia ratkaisuja termien käyttäjät tekevät ja miksi.

Kirjallisuus

Tutkimusaineisto:

- Arntz, Rainer & Heribert Picht (1989). *Einführung in die Terminologearbeit*. Hildesheim etc.: Georg Olms Verlag.
- Arntz, Rainer, Heribert Picht & Felix Mayer (2004). *Einführung in die Terminologearbeit*. Hildesheim etc.: Georg Olms Verlag.
- Cabré, María Teresa (1998). *Terminology. Theories, methods and applications*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
- Drozd, L. & W. Seibicke (1973). *Deutsche Fach- und Wissenschaftssprache*. Wiesbaden: Brandstetter.

- Felber, Helmut (1984). *Terminology manual*. General Information Programme and UNISIST and Infoterm. Paris: Unesco.
- Felber, Helmut & Gerhard Budin (1989). *Terminologie in Theorie und Praxis*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Grinev, Serguey (1993). The perspectives of terminology theory: A quest for regularities. Teoksessa: *Selected readings in Russian terminology research*, 14–28. IITF-series 3. Vienna: IITF & Termnet.
- Haarala, Risto (1981). *Sanastotyön opas*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 16. Helsinki.
- Kocourek, Rostislav (1994). Terminological comparisons: Assessing synonymic groups. Teoksessa: *International conference on terminology science and terminology planning & International IITF-workshop theoretical issues of terminology science*, 138–145. Toim. Jennifer Draskau & Heribert Picht IITF-series 4. Vienna: IITF & Termnet.
- Kuryško, Grigorij F. (1993). Problems of terminological synonymy. Teoksessa: *Selected readings in Russian terminology research*, 102–109. IITF-series 3. Vienna: IITF & Termnet.
- Lotte, Dmitrii Semenovich (1993a). Einige grundlegende Fragen über Auswahl und Bildung wissenschaftlich-technischer Termini. Teoksessa: *Ausgewählte Texte zur Terminologie*, 159–189. Toim. Christer Laurén & Heribert Picht. Vienna: IITF & Infoterm.
- Lotte, Dmitrii Semenovich (1993b). Aufgaben und Methoden zur Regelung von technischer Terminologie. Teoksessa: *Ausgewählte Texte zur Terminologie*, 190–205. Toim. Christer Laurén. & Heribert Picht. Vienna: IITF & Infoterm.
- Markey, Dominique & Carine De Groote (1995). A terminological database for business communication: letters regarding personnel. Teoksessa: *Multilingualism in specialist communication*, 1041–1060. Toim. G. Budin. Vol 2. Vienna: IITF & Infoterm.
- Myking, Johan (2008). *Motivasjon som termdanningsprinsipp. Ein teoretisk diskusjon på grunnlag av norsk oljeterminologi*. Acta wasaensia No 191. Språkvetenskap 38. Vaasan yliopisto.
- Picht, Heribert & Jennifer Draskau (1985). *Terminology. An introduction*. Guildford: University of Surrey.
- Sager, Juan C. (1990). *A practical course in terminology processing*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins publishing company.
- Sanastotyön käsikirja. Soveltavan terminologian periaatteet ja työmenetelmät* (1989). Toim. Tekniikan Sanastokeskus ry. SFS-käsikirja 50. Helsinki: Suomen Standardisoimisliitto SFS, Tekniikan Sanastokeskus.
- Temmerman, Rita (1997). Questioning the univocity ideal. *Hermes journal of linguistics* 18.
- Terminologian sanasto* (2006). TSK 36 [online]. Helsinki: Sanastokeskus TSK. [Lainattu 27.4.2012]. Saatavilla: <http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/TerminologianSanasto.pdf>
- Wright, Sue Ellen & Gerhard Budin (1997). *Handbook of terminology management*. Vol 1. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Wüster, Eugen. (1991). *Einführung in die Allgemeine Terminologielehre und Terminologische Lexikographie*. 3. painos. Bonn: Romanistischer Verlag.

Muu kirjallisuus:

- Alho, Marjut (2008). *Die Eigenschaften der Benennungen und ihr Einfluss auf deren Verwendung am Beispiel der Euro-Währung: eine quantitative und kontrastive Analyse der Terminologie im Finnischen und im Deutschen*. Helsinki university translation studies. Monographs 4. Helsinki: Helsinki university printing house.
- Liimatainen, Annikki (2008). *Untersuchungen zur Fachsprache der Ökologie und des Umweltschutzes im Deutschen und Finnischen: Bezeichnungsvarianten unter einem geschichtli-*

- chen, lexikographischen, morphologischen und linguistisch-pragmatischen Aspekt.* Finnische Beiträge zur Germanistik. Toim. Irma Hyvärinen & Jarmo Korhonen. Osa 22. Frankfurt/M., Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang Verlag.
- Lyons, John (1981). *Language and Linguistics. An Introduction.* Cambridge etc.: Cambridge University Press.
- Murphy, M. Lynne (2003). *Semantic relations and the lexicon. Antonymy, synonymy and other paradigms.* Cambridge etc.: Cambridge University Press.
- Nissilä, Niina & Nina Pilke (2004). Variation på uttrycksnivå – om synonymi i en ordlista. Teoksessa: *Fackspråk och översättningsteori. VAKKI-symposium XXIV. Vasa 7.–8.2.2004*, 200–210. Toim. Merja Koskela & Nina Pilke. Vaasan yliopiston käännteori-an ja ammattikielten tutkijaryhmän julkaisut: 31. Vaasa.
- Nissilä, Niina & Anita Nuopponen (2011). Polysemy of synonymy – concept analysis of the concept of synonymy. Teoksessa: *The 18th European symposium on language for special purposes (LSP). "Special language and innovation in multilingual world". Perm state national research university 22–26 August 2011. Proceedings*, 249–261. Toim. Larissa Alekseeva. Perm.
- Nissilä, Niina & Anita Nuopponen (2012). Absolut eller inte? På väg mot en typologi för synonymi. Teoksessa: *Samarbetet ger resultat: från begreppskaos till överenskomna termer. Rapport från Nordterm 2011. Vasa, Finland 7–10 juni 2011*, 208–217. Toim. Anu Ylisalmi. Nordterm 17. Helsingfors: Nordterm & Terminologiakeskus TSK.
- Nuopponen, Anita (2010). Methods of concept analysis – towards systematic concept analysis (part 2 of 3). *The LSP Journal – Language for special purposes, professional communication, knowledge management and cognition* 1: 1, 5–14.
- Nuopponen, Anita (2011). Methods of concept analysis – tools for systematic concept analysis (part 3 of 3). *The LSP Journal – Language for special purposes, professional communication, knowledge management and cognition* 2: 1.
- Pilke, Nina (2000). *Dynamiska fackbegrepp. Att strukturera vetande om handlingar och handlinger inom teknik, medicin och juridik.* Acta Wasaensia No. 81. Språkvetenskap 15. Universitas Wasaensis. Vaasa.